

Schimbul de informații transfrontalier și controalele comune – doi piloni de bază în combaterea evaziunii fiscale

Autor: Andra Cașu, Partener, liderul departamentului Taxe directe, EY România

Dacă, în urmă cu doar 10 ani, companiile aveau de pregătit și de trimis autorităților numai câteva declarații fiscale în mod periodic, complexitatea și dinamica mediului economic în permanentă evoluție în ultimii ani impun schimbări semnificative în sistemele fiscale și, implicit, în cele de raportare, atât naționale, cât și transnaționale.

Ca membră a Uniunii Europene, România continuă să modernizeze și să integreze legislația fiscală națională în contextul comunitar. Totodată, tehnologizarea și digitalizarea în ritm alert, care ating zone de neimaginat în trecut, sunt încă două elemente care contribuie la tabloul complex al datelor, informațiilor și raportărilor fiscale pe care companiile trebuie să le asigure în prezent.

Devine necesară și imperativă transparența datelor, utilizarea acestora cu acuratețe, astfel încât orice practică incorectă din zona fiscală să poată fi combătută cu succes de către autoritățile statale și europene. Schimbul de informații transfrontalier și cooperarea administrativă eficientă devin, în acest context, piloni de bază ai acestui demers.

Așadar, armonizarea legislativă (prin integrarea reglementărilor europene privind cooperarea administrativă și schimbul obligatoriu de informații fiscale între statele

membre) înseamnă digitalizare, adaptarea legislației naționale la directivele europene și derularea controalelor fiscale comune.

Este un trend care se va dezvoltă în continuare, pentru că vorbim inclusiv despre internaționalizarea operațiunilor în context digital și conexiuni solide între autoritățile și sistemele fiscale dintre țări. De exemplu, dimensiunea transfrontalieră a serviciilor oferite prin utilizarea operatorilor de platforme a creat un mediu complex, în care punerea în aplicare și garantarea respectării normelor fiscale devine din ce în ce mai dificilă.

Cum funcționează schimbul de informații pentru tranzacțiile desfășurate prin platforme digitale

Administrațiile fiscale ale statelor membre trebuie să dețină informații suficiente pentru a evalua și a controla în mod corect venitul brut realizat în țara lor din activități comerciale desfășurate prin intermediul platformelor digitale. Având în vedere că marea parte a veniturilor sau a sumelor impozabile realizate de vânzători pe platformele digitale circulă transfrontalier, raportarea informațiilor referitoare la activitatea relevantă generează rezultate pozitive când informațiile respective sunt comunicate și statelor membre care sunt eligibile să impoziteze venitul realizat.

Acesta este sensul și scopul noii directive DAC7 introduse în 2023, care vizează impozitarea tranzacțiilor efectuate pe platforme digitale. Așadar, schimbul automat de informații între autoritățile fiscale este esențial pentru a evalua corect impozitele datorate pentru tranzacțiile efectuate prin platforme digitale.

Operatorii platformelor online sunt mult mai în măsură să colecteze și să verifice informațiile necesare cu privire la toți vânzătorii care utilizează o anumită platformă digitală și desfășoară activități pe aceasta.

Obligația de raportare are ca obiect atât activitățile transfrontaliere, cât și pe cele fără caracter transfrontalier, pentru a se asigura eficacitatea normelor de raportare, buna funcționare a pieței interne, condițiile de concurență echitabile și principiul nediscriminării. De asemenea, obligația de raportare se aplică indiferent de forma juridică a vânzătorului. Raportarea activităților comerciale include închirierea de bunuri imobile, prestarea de servicii personale, vânzarea de bunuri și închirierea oricăror mijloace de transport.

Autoritățile din statul Uniunii Europene în care s-a făcut raportarea de către operatorul de platformă va comunica prin schimb automat informațiile către autoritatea din statul membru de rezidență a vânzătorului raportabil, iar, în cazul în care vânzătorul prestează servicii de închiriere de bunuri imobile, autorității din statul membru în care se află bunurile imobile.

Informațiile comunicate includ o serie de date pentru operatorul de platformă, dar și pentru vânzător, cum ar fi: nume/prenume, adresă, număr de identificare fiscală, data de naștere, numărul contului financiar, venitul trimestrial și numărul de activități realizate, alte onorarii etc.

În cazul bunurilor imobile se comunică și informații precum adresa bunului, venitul trimestrial și numărul de activități realizate, numărul de zile de închiriere și tipul de bun imobil. Comunicarea se face prin formular specific, începând cu anul 2023, în termen de două luni de la încheierea anului de raportare. Pe de altă parte, se introduc și proceduri de due diligence pentru colectarea de date, ceea ce arată o similitudine cu alte directive europene din domeniul cooperării administrative și schimbului automat obligatoriu de informații în domeniul fiscal (cum ar fi, în mod special, Directiva DAC2 privind Standardul Comun de raportare).

Controalele comune – cea mai bună cale de cooperare în

combaterea evaziunii

În momentul de față, în contextul mai sus menționat al creșterii transparenței, digitalizării și schimbului de informații transfrontalier, legislația conține prevederi consolidate și în ceea ce privește prezența funcționarilor unui stat membru pe teritoriul altui stat membru și efectuarea unor controale simultane de către două sau mai multe state membre pentru a se asigura aplicarea eficientă a reglementărilor fiscale.

Atunci când funcționarii unui stat membru sunt prezenți pe teritoriul altui stat membru în timpul unei anchete administrative sau participă la o anchetă administrativă prin intermediul mijloacelor de comunicare electronice, aceștia ar trebui să respecte normele procedurale specifice pentru a intervieva în mod direct persoane fizice și a examina evidențe. Unui stat membru care intenționează să efectueze un control simultan ar trebui să-i revină obligația de a le comunica celorlalte state membre vizate intenția sa.

Controalele comune ar trebui să reprezinte un instrument suplimentar pentru cooperarea administrativă în domeniul fiscal între statele membre. Acest instrument va completa cadrul existent care prevede posibilitatea prezenței funcționarilor din alt stat membru în birourile administrative, a participării lor la anchete administrative, precum și a controalelor simultane.

Ar fi vorba despre un tip de anchete administrative desfășurate în comun de autoritățile competente din două sau mai multe state membre, având legătură cu una sau mai multe persoane care sunt de interes comun sau complementar pentru autoritățile competente din statele membre respective.

În România, au fost introduse deja prevederi în Codul de procedură fiscală referitor la controalele comune și este de așteptat să devină mai detaliate din punct de vedere practic

în viitor.

Acestea sunt doar două exemple din trendul recent de armonizare legislativă în domeniul fiscal la nivel european, cu impact și în România. Fără îndoială, ne așteptăm ca acest demers să fie continuu și să cuprindă și alte aspecte, cum ar fi extinderea schimbului de informații cu privire la moneda electronică și la activele din zona crypto. Este un context dinamic, care cuprinde elemente menite să îmbunătățească capacitatea statelor membre de a detecta și de a contracara fraudă, evaziunea fiscală și evitarea obligațiilor fiscale. În mod clar, contribuabilii români trebuie să fie la curent cu dezvoltările legislative și să îmbrățișeze ideea de dinamică permanentă, care cu siguranță va transforma peisajul fiscal în mod continuu și în viitor.